

AM.

ását
épet
hez,
Ha

phont
, ha.
s csak
zik.)

-épület.
alat.

KIS LAP

A KOLDUS-GYERMEK. (Lásd a 381. lapon.)

24 szám. — 1877. Ára negyedévre 1 frt. 40 kr.

XIII. kötet.

JAJ, JAJ, JAJ!

— Elbeszélés. —

JAJ, jaj, jaj! kiáltá Lajoska, midőn reggeli tejeeskéjét iddógálva, a jó zsemlébe is belé akart harapni.

— Mi a baj? kérdé mamája.

— Lóg az egyik fogam . . . nem tudok harapni!

— Oh, ez nem nagy baj! Jöjj ide, czérnát kötök reá és kihuzom mindjárt, nem lesz többé alkalmatlan.

— Nem, nem! nem engedem kihuzni, nagyon fájna.

— Dehogy fáj! biztatá a mama. Hiszen ez csak ugynevezett tejfog, könnyen ki lehet huzni s aztán nő helyébe jó erős fog. Jöjj hamar, meglásd, mindjárt tul esel a bajon.

— Oh nem . . . én tudom, hogy erős és hosszú gyökere van . . . nem lehet kihuzni . . . az nagyon fáj . . .

— Amint akarod. De ha nem enged kihuzni, akkor türd békével az alkalmatlanságot.

Lajoska nem szólt többet, a mama pedig ráhagyta, hogy türje az alkalmatlanságot, mert Lajoska mamája azt akarta, hogy a kis fiu ne csak azért tegyen valamit, mert kénytelen, mert parancsolják neki, hanem mert maga is belátja czélszerűségét. Lajoska tehát tovább is iparkodott enni a lógó fogával, de ez bizony nagyon alkalmatlan volt, azonfölül pedig — ámbár tulajdonképen biz az nem igen fáj — a finyas kis fiu szörnyen remegett a fájdalomtól; sajnálkozva félretette tehát a jó zsemlét, csak a tejet itta

meg és vigasztalásul sietett játszani hü pajtásával, Vidorral.

Vidor egy sima szörü kis kutyácska volt, nagyon jámbor és türelmes s épen ezért Lajoska nagyon szerette; mindenféle kinzást és boszántást eltürt a jó kis állat, a nélkül, hogy csak morgott volna is. Ma azonban másképp fordult a dolog, mert végre a legjámborabb állat türelmének is van határa; Lajoska pedig most egy egészen új mesterségre akarta Vidort megtanítani, egy olyan mesterségre, mely a kis kutyának épenséggel nem volt inyére.

Vidor t. i. igen szépen tudott két lábon járni, persze a két hátulsó lábán. Most azonban Lajoskának az jutott eszébe, hogy mért ne próbálna a két első lábán is járni, még pedig úgy, hogy ő majd a hosszú szörü farkánál fogva tartani fogja és így tolja előre. Ezt a furcsa mulatságot rögtön meg is próbálta s nagyon tréfásnak találta; de szegény Vidor persze egészen más véleményben volt s eleinte vinyogott, aztán boszusan morogni kezdett, mikor pedig ez sem volt elég, végre kifogyott a türelemből, hirtelen hátrafordult és Lajoska keze után harapott.

— Jaj, jaj, jaj! kiáltá Lajoska nagy sivalkodással. Mama, mama, a Vidor megharapott! Jaj, de fáj a kezem!

— No no, hadd lássam, szólt a mama. Oh, hiszen ez nem fájhat olyan nagyon, még a bőr sincs lehorzsolva a kezetről, alig látszik a nyoma. De hát mit csináltál, hogy ez a szelid jó állat harapni akart?

— Meg akartam tanítani, hogy a két első lábán járjon . . . segitettem neki,

fölemeltem a farkánál fogva . . . de nem akart engedelmeskedni.

— Természetes, mert ez nagy fájdalmat okozott neki, sokkal nagyobbat, mint neked ez a csekély harapás. Te jajgatsz s mégis azt kívánod, hogy a szegény kis állat eltűrje a nagyobb fájdalmat?

— Vidor roszt kutya . . . nem fogok vele többé játszani.

— Szegény Vidor bizonyosan csak örülni fog ennek, szolt a mama mosolyogva. Legalább nem fogod többé kizozni.

Lajoska odább ment; amint a kutyácska mellett elhaladt, ez megemlékeztén a kizozásról, ismét morogni kezdett rá.

— Moroghatsz, szolt Lajoska bossusan. Nem játszunk többé együtt.

Ment a másik szobába, jobb kezével tartva a másik kezét, mintha még mindig fájna a harapás, pedig bizony már nem is érezte, alig tudta volna megmondani a helyét. Vidorral nem játszhatván, unatkozni kezdett; fölkereste tehát Irénkét, hogy játszanak valamit.

Irénkéhez azonban roszkor jött, a kis leány épen megszurta azt ujját egy tüvel s mert egészen olyan finyáskodó, jajgató volt, mint Lajoska, tehát szörnyen nagyinak tartotta azt a kis bajt és sziszegve, sóhajtozva tartogató ujját hideg vízbe, hogy a vérzést elállítsa. Midőn Lajoska játszani hívta, türelmetlenül felelé:

— Ugyan hagyj békében! Van is most kedvem játszani, mikor annyira megszurtam az ujjamat.

— Hadd lássam! szolt Lajoska közelebb lépve. No bizony, de nagy szurás!

Hiszen alig folyt egy csöppecske vér a vízbe. Ez már csak nem fájhat!

— Nem fájhat? kiáltá Irénke haragosan. Nesze próbáld meg!

És megragadván a tüt, megszurta Lajoska ujját.

— Jaj, jaj, jaj! kiáltá Lajoska kétségbe esett hangon. Dada hozzon hamar vizet! Irénke megszurta az ujjamat! Jaj, hogy vérzik!

Az öreg dada gyorsan ott termett a hideg vízzel s Lajoska nagyokat sohajtva mondá:

— Nézze, nézze, hogy megszurta az a roszt Irénke!

— Oh, az bizony szót sem érdemel, hiszen nem is vérzik, nem volt szükség a vízre. Menjen játszani.

És valóban hiába igyekezett Lajoska legalább egy kis csöppecske vért kiszorítani az ujjából, — nem lehetett, a szurás nagyon csekélyke volt. De azért csak jajgatott és sopánkodott, mert már rá szokott, hogy a legkisebb fájdalmat vagy bárminő mulékony kellemetlen érzést retentően nagy bajnak tartson, mely miatt sirni és jajgatni érdemes. Hiába intette jó mamája, hogy ha az efféle csekély bajjoktól is retteg, annál nehezebben fogja tudni elviselni, ha majd valamikor igazi, komoly fájdalmat kell elviselnie! Lajoska egy kis karmolástól is úgy megijedt, mintha lábát törte volna.

Most is ki tudja meddig sopánkodott volna még a tüszurás miatt, ha egyszerre be nem köszönt jó pajtása Béla, ki nevelőjével együtt azért jött, hogy elhívja Lajoskát a tóra csuszkalni. Mert téli idő volt, szép kemény fagyos téli idő, amelyet

nagyon szeretnek azok akik a jégen csuszkálva, koresolyázva mulatnak.

Lajoska nagyon megörült a látogatásnak s szaladt a mamához, hogy engedélyt kérjen a sétára. Ő maga nem tudott koresolyázni, de még csuszkálni sem, azonban szerette nézni, mások hogy iramodnak erre-arra a sima jegen. A mama, tudván, hogy Béla nevelője mellett baj nem érheti, szívesen megadta az engedélyt s maga öltöztette fel Lajuskát; jó meleg köpönyeget, téli sapkát adott reá, kezére pedig pompás bélelt kesztyűt, akár az éjszaki sarkvidékre is elutazhatott volna.

Gyönyörű tiszta, verőfényes téli nap volt, csakhogy persze kissé csipős, ami azonban csak arra szolgált, hogy az emberek annál frisebben mozogjanak. Lajoska és Béla, amint a város szélén levő tó felé sétáltak, még több pajtással találkoztak s mindnyájan vigan ugrándozva szaladtak előre, koronként hólapdákkal dobálózva és kergetőzve. Eleinte Lajoska is velök tartott, de lassanként hátra maradt, mert úgy érezte, hogy az orra fázik. Hogy jobban meg ne fázzék, megfogta és eltakarta az egyik kezével s csak lassan ballagott előre; ennek pedig az lett a következménye, hogy csakhamar a keze is fázni kezdett, utána pedig a lábai is. A nevelő észrevette ezt s azt tanácsolta, hogy mozogjon kissé gyorsabban, szaladgáljon s mindjárt fölmelegszik.

— Oh, hogy tudnék szaladni, mikor úgy fázik a lábom! felelé keserves arczfintorgatással.

A nevelő még néhányszor ismételte jó tanácsát, de hiába; Lajoska csak so-

pánkodott, ujjaira lehelgetett és rettenelesen siralmas arczzal érkezett a tó partjára.

A tó sima vize keményen meg volt fagyva s óriási tükör gyanánt terült el, egészen ellepve vidám csuszkálók és koresolyázók által, kik bátran és jókedvűen iramodtak jobbra-balra a sikos jegen, melyen a félénkebbek alig tudtak megállani. Lajoska pajtásai is lementek a jégre s a part közelében egy alkalmas kis helyet foglaltak el maguknak, hol aztán nagy sebességgel csuszkáltak. Volt tréfa, kaczagás, mikor egyik-másik hirtelen gáncsot vetett a pajtásának és ez bukfenchezet vetett a jegen; mindnyájan nevettek, az is, aki elesett s aki aztán igyekezett visszafizetni a kölesönt annak, aki őt orra buktatta. Csak Lajoska nézte fagyoskodva a partról a vig mulatságot.

— Jöjj hát már te is! kiáltá feléje Béla. Hiszen megdermedsz a hidegtől, ha mozdulatlanul állsz egy helyben.

Lajoska szeretett volna részt venni a mulatságban, lement tehát a jégre s nagy félénken kezdett ott lépdelni, egyik kezét a zsebében, a másikat fagyos orrán tartva. Így persze nagyon bajosan tudta megtartani az egyensúlyt a sima jegen s amint egyik pajkos fiu tréfából megtaszította, — puff! egész hosszában elterült a földön s úgy megijedt, hogy föl sem tudott kelni.

— Jaj, jaj, jaj! kiáltá kétségbeesett hangon. Ki taszított meg? Jaj! megütöttem a kezemet . . . a térdemet . . . jaj! nem tudok fölkelni!

A fiuk nagyot nevettek Lajoska élehetetlenségén s épen nem siettek segítség-

gére; de a nevelő csakhamar ott termett, fölemelte és jókedvűen biztatta, hogy se baj, az efféle tréfa szokásos a jegen, egy kis lepottyanás nem valami nagy szerencsétlenség, nem fáj az igazán.

Lajoska azonban csak jajgatott tovább s szája nagyon sirásra hajlott. Bosszusan kiment a partra s egy fához támaszkodva álldogált ott, hátat fordítva mulatozó pajtásainak.

Alig néhány lépésnyire tőle egy rokkant katona állt, aki csak az egyik lábát féltette a hidegtől, mert a másik, — az bizony fából volt, annak többé nem árthatott sem a hó, sem a fagy. A rokkant vitéz azonban csöppet sem látszott busulni fél lába hiányán, legföljebb azt sajnálta, hogy fa lábbal nem lehet a jegen csuszkálni, amit pedig, úgy látszék, szeretett volna cselekedni, mert nagy kedvteléssel nézegette a vidám mulatozókat. És midőn Lajoskát duzzogva látta ott állani a fa mellett, hozzája biczegett és így szólt:

— Hát te, kis vitéz, mért nem mégy le oda pajtásaidhoz?

— Minek menjek oda? Nem tudok csuszkálni.

— Nem tudsz? Ez már öreg hiba. Minden ügyes kis fiúnak érteni kell az efféléhez. Hanem persze, ha soha sem kezdesz hozzá, nem is fogsz megtanulni. Menj szaporán, tanuld meg.

— Oh persze! hogy megint fölbuktasson valaki.

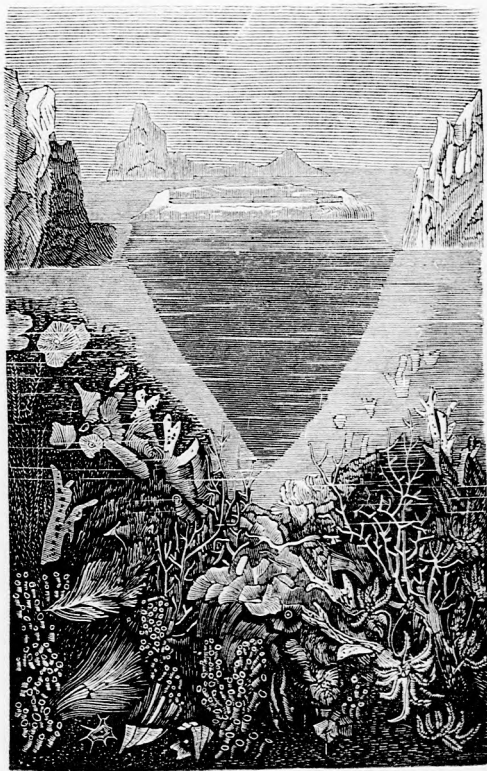
— No bizony! Ez nem nagy baj, inkább mulatság. Majd ha megtanultad a csuszkálást, bőven visszafizetheted a kölcsönt, fölbuktathatsz másokat; akkor majd meglátod, milyen mulatságos tréfa az.

— Köszönöm szépen! Én csöppet sem találok mulatságosnak, mikor a fagyos jegen kell kaparászni a kezimmal. Tudom, maga sem szeretné megpróbálni.

— Dehogyan nem!

Szeretném biz' én, csak meg volna még a másik lábam! Sokkal külön dolgokon mentem már én keresztül.

Lajoska csak most vette igazán észre, hogy az öreg rokkantnak fa lába van. Félig részvéttel, félig kíváncsian kérdé:

A TENGHER FENEKÉN. *Tengeri növények.*

(Lásd a 378. lapon.)

— Az ám ... hiszen csak fél lába van ... hát a másik hová lett?

— Azt bizony meglőtték egy csatában.

— És nem halt bele szólt Lajoska csodálkozva.

— Persze, hogy nem, mert különben nem sétálnék itt, szólt az öreg nevetve. Az igaz, hogy nem volt valami mulatságos dolog ... mikor megsebesültem, ájultan lerogytam a mély sánczba, melyet védelmeztünk az ellenség ellen, mikor pedig visszanyertem eszméletemet, akkor már senki sem volt közel, a csatázók messze elvonultak. Csikorgó hideg téli nap volt, fagyott, havazott s én ott feküdtem az árokban összeroncsolt lábbal.

— Oh! és ki huzta aztán ki onnan?

— Ki? Senki! Magam másztam ki, kezeimmel kapaszkodva a hóban, a fagyos rögön, pedig nem volt ám olyan meleg téli keztyűm, mint neked. Majd két óráig tartott, míg a mély árokból kivergődtem egy dombocskára, honnan jelt adhattam, szerencsére észre vették bajtársaim, eljöttek érttem és elvittek a kórházba. Itt aztán az orvos megnézte a sebet s kijelentette, hogy le kell vágni a lábamat, különben meghalok. Már ha így van, gondolám, hát Isten neki, csak vágja le! Le is vágta.

— De az szörnyen fáj, ugy-e?

— No, fáj egy keveset, de az nem sokára elmúlt. Aztán csináltak jó falábat s ezzel, mint láthatod, eléggé jól elbiczegek. Még a jégre is lemegetek, habár persze nem csuszkálhatok. Menjünk no!

Lajoskát egészen fölélnkitette a vén rokkant vitéz beszéde s szégyelt hátra

maradni, mikor a féllábu embert bátran lemenni látta a sima jégre. Elfeledte bossúságát az iménti orrabukása fölött, követte az öreget és ott járkált ismét a jégtükrön, persze ismét félénken, nehogy elcsuszszenék. A rokkant vitéz látta ezt és így szólt:

— Ejnye kis barátom, talán bizony neked is falábad van? Olyan félénken lépdelsz! Helyedben én ugyancsak neki iramodnám, ugy mint amott a többi pajtásaid teszik.

— Igen ám ... de én nem tudok hozzá ...

— Dehogy nem! Csak meg kell próbálni s nem kell félni. Ha egyszer-kétszer el is esel, nem baj! No, rajta! De legelőször is vedd ki a kezedet a zsebedből, a másikkal meg ne tartsd az orrodát ... ne félj nem fagy le rögtön. Így ni! A kezedet tartsd magad egyensúlyban ... a fejedet emeld magasra ... a lábaidat tartsd feszesen ... ugy! Most csak bátran iramodjál neki! Ne félj semmitől!

Lajoska követte a rokkant vitéz utasítását s minden nagyon jól sikerült. Nem volt különben sem ügyetlen fiú és így alig telt bele egy negyed óra, már olyan biztosan csuszkált a jégen, mint akár melyik pajtása. Maga is örült, mikor ezt tapasztalta; most már nem félt egy csöppet sem.

— No lám, szólt a féllábu öreg, most már bátran oda mehetsz pajtásaid közé, akár vissza is fizetheted a kölcsönt annak, aki az imént téged fölbuktatott. Isten veled ... ha netalán megint eszedbe jutna megjedni, gondolj a féllábu öregre!

A rokkant vitéz eltávozott, Lajoska pedig ügyesen csuszkálva ott termett pajtásai között, kik ugyancsak csodálkoztak, midőn Lajoska versenyt mulatott velök s még arra is volt bátorsága, hogy csuszkálás közben egyik másik pajtásának utjába állott és fölbuktatta. Ilyen tréfák közben maga is orra bukott néhányszor, de gyorsan fölugrott és odább szökött, vigan kaczagva a többiekkel.

Még tovább is ott mulatott volna, ha a nevelő ur nem inti őket a hazatérésre. Lajoska szinte sajnálta ott hagyni a sima jeget, melytől azelőtt annyira rettegett; a hidegtől sem félt többé, sőt úgy érezte, hogy tulajdonképen nem is fázik; az élénk mozgásban, vidám játékban egészen ki-melegedett s szerette volna kigombolni téli kabátját; de ezt a nevelő ur nem engedte. Lajoska maga is szinte csodálkozott, mennyire másként érzi magát most, mint kijövelekor; még nem jutott eszébe, hogy ez mindössze is onnan van, hogy nem finyáskodik, nem érzékenykedik, nem jajgat mindjárt holmi apróság miatt.

Haza érve, épen mamájához ment, hogy elbeszélje, milyen pompásan mulatott, midőn egy szegényes öltözetű asszony lépett be; Lajoska jól ismerte, ez Julis asszony volt, egy szegény, becsületes özvegy, ki sokszor dolgozott a házban. De most nem ezért jött, hanem segítséget jött kérni Lajoska mamájától, el is mondta mindjárt, milyen nagy baj érte, nem őt magát tulajdonképen, hanem a fiát, Károlyt.

— Tudja kedves jó nagyságos asszonyom, szólt a szegény özvegy, az én fiam ács-legény és már szép keresete volt . . . szorgalmasan dolgozik és fizet-

sét mindig haza hozza, hogy segítsen rajtam . . . A mult héten valami nehéz szekrényt kellett emelnie, szerencsétlenül elsiklott, leesett és kificzamította a jobb karját! A mester hazaküldte, hogy gyógyítsa magát és én azonnal kérdezősködtem, mit kell tenni; egy szomszéd borbély azt mondta, hogy ő helyre tudja igazítani a kificzamodott csontokat . . . csinált is valamit a szegény fiammal . . . de úgy látszik, nem értett a dologhoz, mert azóta Károly keze mindinkább dagad, nem bírja mozdítani sem, arról pedig szó sem lehet, hogy dolgozzék. Ami kevés megtakarított pénzcském volt, azt már elköltöttük . . . most már nem tudok mit csinálni. Oh, kedves jó nagyságos asszonyom, ha lehet, segítsen ki e szerencsétlenségéből.

— Mindenesetre segítünk a bajon, jó asszony, szólt Lajoska mamája. Legelső az, hogy a szegény fiu meggyógyuljon. Képzelem, mily szörnyű kinokat szenved, ha a kificzamodott keze nincs jól helyreigazítva.

— Én is azt hiszem, hogy nagyon szenved; de nem szól soha, nem panaszkodik, sőt még ő biztat, hogy majd jobban lesz, csak legyünk türelemmel. De én már látom, hogy nem lesz, jobban, ha valami jó orvos nem segít.

Lajoska mindezt végig hallgatta és szokatlanul komolylyá lett . . . de akaratlanul eszébe jutott, hogy ő milyen sopánkodást szokott végbe vinni egy kis karmolás vagy tüszurás miatt. Mamája azonban most nem ő reá figyelt, hanem így szólt a szegény asszonyhoz:

— Mindjárt feleltözöm, aztán vezessen el lakására; magammal viszem Ká-

rolyt az én házi orvosomhoz, ki igen derék és ügyes orvos, bizonyosan meggyógyítja a fiut.

És rögtön felöltötte téli bundáját, föltette kalapját s indulni készült. Lajoska, ki folyton ott járkált körülötte, ekközben hirtelen elszánta magát és így szólt:

— Kedves mamácska, elkísérhetlek én is?

— Ha akarod, fiacskám, velem jöhetsz.

Lajoska hamar felöltözött s néhány perc múlva már kiutazott az utcán, hol ugyancsak csipős hideg uralkodott. De Lajoskának most nem jutott eszébe fázni, pedig tulajdonképen most inkább fázott, mint mikor először kísértált. A szegény asszony lakása messze a város szélén volt, ugyan-

csak átfázva értek oda; de most senkinek sem volt ideje panaszkodni e miatt, Lajoska is, mamája is a beteg Károlyt akarta látni.

Károly az ablak mellett ülve, félkézzel — dolgozott, míg a másik keze

tett, igyekezett egy polcznak való deszkát simára gyalulni. Mikor az uri

szemekkel mondá el neki, hogy a jó uri asszony segíteni fog a baján. De erre Károly csak [még inkább elpirult.

Lajoska mamája észrevette ezt és nyájasan mondá:

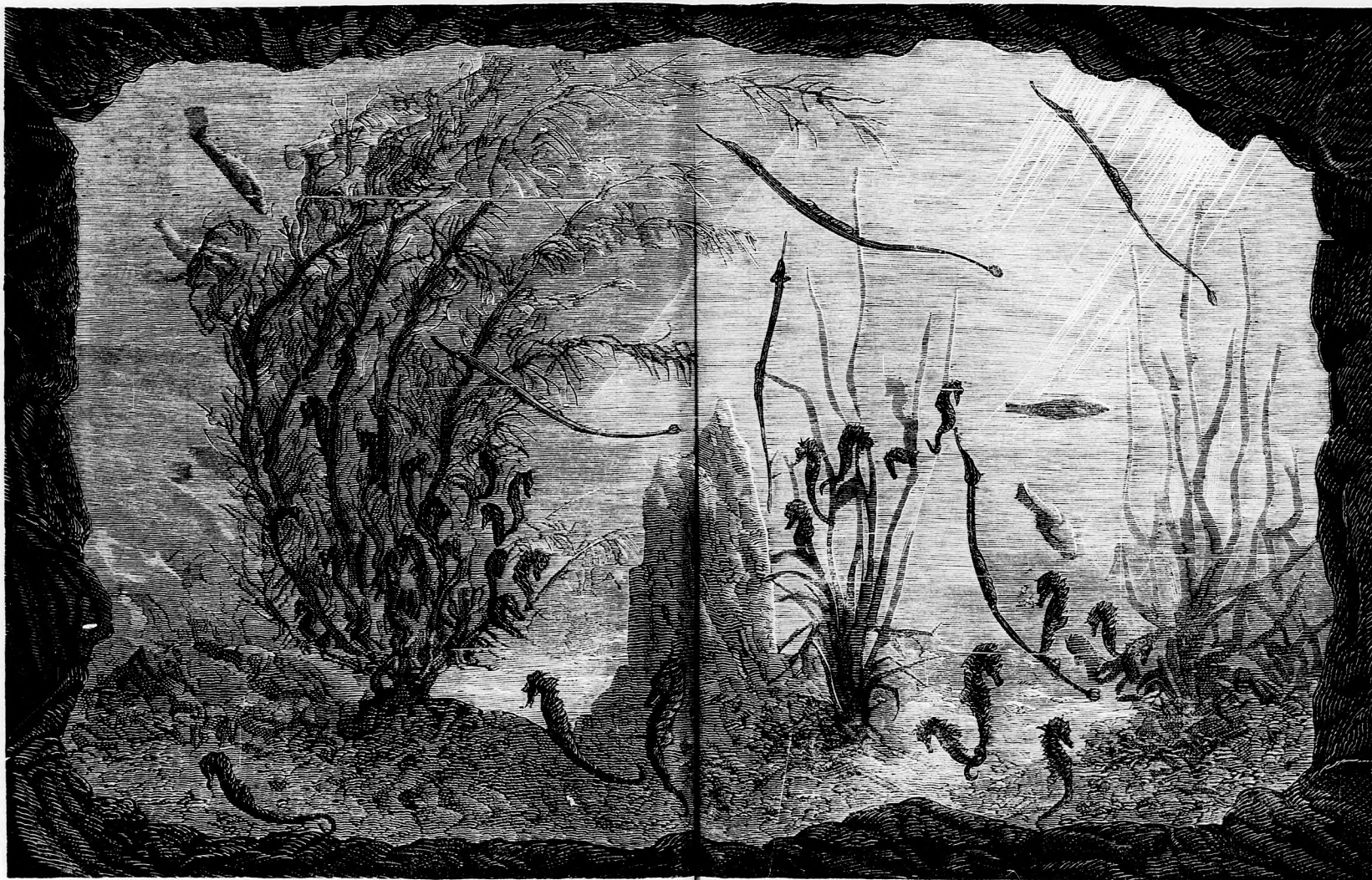
— Kedves fiam, nincs okod szégyenkezned; tudom, hogy munkaközben történt rajtad a baj, nem valami pajkos csíny miatt.

— Oh... nagyságos asszonyom... nem is azért... hanem... kértem édes anyámat, ne menjen másokhoz panaszkodni, hiszen ha van is egy kis bajunk, nem kell mindjárt más embereknek terhére esnünk... majd elmulik.

— Nem, nem, jó fiu, nincs igazad; ha komoly a baj, akkor nem szabad csupa szégyenkezésből hallgatni, mikor van valaki, aki segí-

teti tud. Csak holmi csekélységek miatt állt föl, nem tudva, mire magyarázza e váratlan látogatást. Édes anyja könnyes

szemekkel mondá el neki, hogy a jó uri asszony segíteni fog a baján. De erre Károly csak [még inkább elpirult.

A TENGER FENEKÉN. *Tengercsikók.* (Lásd a 378. lapon.)

kendővel föl volt kötve. Arcza rendkívül sápadt volt, látszott, hogy nagyon szenved, de azért, amennyire félkézzel lehe-

— Oh, az a kisebb baj, felelé a szegény fiu. Nagyobb baj az, hogy nem tudok dolgozni, nem kereshetek semmit.

— Azon ne aggódjál; amíg beteg vagy, majd én segitlek. De reménylem, erre nem lesz sokáig szükség, kezéd csakhamar meggyógyul, ha jó orvos fogja gyógyítani. Jőjj velem, elviszlek orvosomhoz.

Károly még mindig kissé zavartan köszönetet mondott, aztán elmentek az orvoshoz. Ez gondosan megvizsgálta a beteg kezét s kijelenté, hogy egészen meg fog gyógyulni, csak két vagy három hét kell hozzá. És úgy is lett. A derék orvos ügyes gyógyítása mellett Károly kezéről lassanként eltűnt a daganat, a kificzamodott csuklót helyre igazították, aztán még néhány napig pihentetni kellett; mire két hét elmúlt, Károlynak már nem volt semmi baja, vigan ment ismét rendes munkájára.

Lajoska mikor mamájával hazament nagyon elgondolkozott. A fölött gondolkozott, amit kint a befagyott tónál a fél-lábu rokkant vitéztől hallott, és a mit Károlynál látott. S amint hazaértek bátor elszántsággal így szólt:

— Kedves mama, huzd ki a lógó fogamat. Ha fájni is fog kissé, nem baj.

És e naptól fogva Lajoska egészen más fiu lett, bátrabb, edzettebb s egy kis hideg, egy kis karczolás vagy más efféle apró baj miatt nem kiáltotta többé: jaj, jaj, jaj!

Ennek pedig aztán egész életében nagy hasznát vette, mert megszokta, hogy könnyen eltűrje még a nagyobb kellemetlenségeket is.

A TENGER FENEKÉN.

— *Tengeri csikók — Tengeri növények.* —
(Képekkel a 373. és 376—377. lapokon.)

HA egyszer végig sétálhatnánk a tenger fenekén, úgy mint sétálni szoktunk az erdőben és mezőkön, sok érdekes dolgot láthatnánk. Nemcsak czápákat, bálnákat és más tengeri óriásokat, melyek ugyancsak veszedelmessé tennék sétánkat, mert bizony egy harapásra bekapnának szőröstül-bőröstül — és nemcsak sokféle kicsiny és nagy halakat, kagylókat látnánk, hanem akár azt is hihetnők, hogy vízben és vizalatt, hanem igazán erdőben vagy mezőn sétálunk. Mert a tenger feneké tele van növényekkel!

Igen, a tenger fenekén nagy erdők, tarka mezők vannak, óriási bokrok és fák, melyek a leggyönyörűbb színeket mutatják, aztán vannak kisebb maszatok sűrűen, mint a pázsit, egymásba nőtt apró növények, melyek ellepik a víz alatti sziklák oldalát. Csakhogy ha ezekhez a tengeri növényekhez hozzányulunk, észrevesszük, hogy azok nagyon, de nagyon különböznek a mi mezőink, erdőink növényeitől; hamarjában alig is mondanók növénynek.

Az első nagy különbség az, hogy a tengeri növényeknek nincs kemény törzsük, azaz, e növények nem fák, hanem kivétel nélkül mind puhák, husosak, olyan formák, mint p. o. a spárga-növényünk. A sokszor nagyon vastag főtörzsből jobbra-balra ágak nőnek, sokszor nagyon magasra és szélesre, úgy, hogy valami nagy fának gondolhatnók, de csak az őszi dértől lekoppasztott fának ám, mert a tengeri növényeknek nincs levelök s ez ismét egy nagy különbség. Azért nincs pedig levelük, mert a levelnek levegőre van szükség, ott lent a tenger fenekén pedig csak nagyon, igen nagyon kevés levegő van a víz között. Lombos erdőt, árnyékot tehát hiába keresnénk akkora mélységbe mindamellelt, hogy tömérdek ott a nö-

vény. Mivel a talaj, melyben e növények gyökereznek, természetesen örökké nedves, maguk a növények pedig szintén örökké vízben vannak, könnyen megfogható, hogy nagyon teli vannak nedvvel s puhák és husosak. A szárazon, levegőn meg sem élnek, hanem rögtön elhalnak elhervadnak.

A tengeri növényzet víz mélyén levén, ahol nincs levegő, természetesen madár sincs ott; nincs ott fészek, nincs madárdal, de még négylábu állat sem járhat ott. Ezek helyett vannak azonban a tengeri növényeknek is látogatóik, kik ott mulatnak, ringatóznak a puha ágakon. Mert, tudjátok, a tengerben nemcsak halak, hanem még sok másféle kisebb-nagyobb vízi állatok is élnek. A legfurcsábbak közé tartozik az, mely »tengeri csikó« nevet kapott, mert feje csakugyan hasonlít e kis csikóéhoz és épen olyan hetykén tartja is. Az egész állatka alig néhány arasznyi és vigan ficzánkol a víz mélyén; egymásba kapaszkodva játszanak, vagy pedig egész csapat meglep egy-egy tengeri növényt s ott ringatózik, míg valami óriás hal szét nem riasztja a gyűlést.

A BALATON PARTJÁN.

— Nyári emlék. —
(Képpel a 384. lapon.)

KEDVES Forgó bácsi, — Megengedi, nemde,
Hogy most, visszanyulván szép emlékeimbe:
Rajzolni kísértsek egy bájló vidéket,
Amint az elkemben nyájasan föléled.

Juliusban volt, hogy édes jó mamámmal
(S mi tagadás benne: sárga madárkámmal)
Hármasban elmentünk Balaton-Füredre,
Onnan meg Csopakra, vig zajos szüretre.

Oh mily boldogság volt e partokon élnem,
Balatonnak hullám-vizével beszélnem!
Hallgatni a sásnak szelid sottogását
Partra törő habnak enyhe csobogását.

Hát még közel távol, mennyit lát a vándor!

Zengve éledez föl Kisfaludy Sándor,
Ki a Balatonnak partjait övedző
Váratat volt zuhlott romokból ébresztő.

Egy derült nap szállván mind a gőzhajóra
— A szellőben könnyen lengett lobogója —
Vidáman fakadtunk egy-egy kedves dalra,
És így usztunk át a somogyi oldalra.

A Fonyódi hegyre kusztunk föl zihálva,
Minden öt lépésnél fáradtan megállva.
De fölértünk mégis szerencsésen végre,
Ittas tekintetet vetvén a vidékre.

Mint ragyogó tükör drága szép keretben,
Ragyogott a tó fel roppant területben.
Allattunk a hegyek s romok lelapultak
S piczinyke falusokák zöld fa mögé bujtak

Takaros falusokák fehér házikókkal!
Egy ügyes fogással, holmi okkal móddal
Még tán, hm ki tudja? — bizony még sikerül
Kis ösémnek vinni haza játékszerűl.

Lábunk alatt mélyen csörtetett a vonat.
S nézvéen a gőzmozdonyt és a vagonokat:
Kotlós tyukot véltem, amelynek nyomába
Nagy sietve szalad sípogó családja.

És ha a gőzmozdonyt fias tyuknak néztem,
Távol gőzhajó meg úgy tünt föl énnékem:
Mint ha az alkonyban fölesillanó révbe
Hosszu nyaku hattyu pihenésre térne.

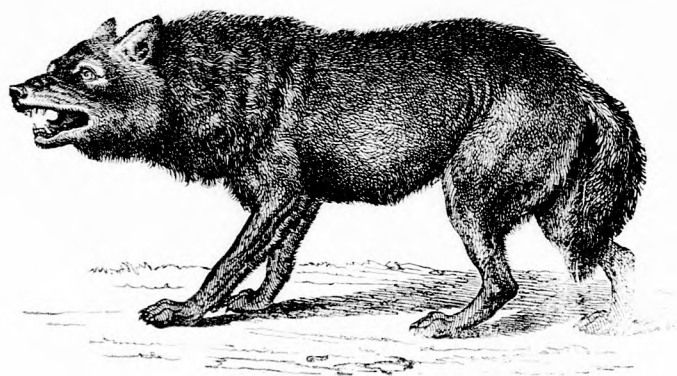
Nem tudom feledni e gyönyörű képet
Nem a pompás tavat, a kies vidéket.
Le is irtam, a hogy kis magamtól telt ki.
És most Isten áldja. Vagyok hive.

NELLI.

A F A R K A S.

A MEDVÉN kívül, mely azonban csak a nagy hegységekben, rengeteg erdőben tanyáz, nálunk Magyarországon csak egy igazán veszedelmes vadállat él, még pedig meglehetősen nagy számmal ugy az erdőkben, mint a nádasokban, cserjés síkságokon. Ez nem más, mint a farkas, mely mint talán tudjátok, atyjafia a mi szelid, hü és hasznos kutyáinknak, sőt majdnem egészen olyan, mint egy jókora juhászkutya, csak hogy erősebb testalkotásu. Színe változó; az északi tájakon világos szürke, a délieken sárgásbarna.

A farkas igen falánk és vérengző fenevad s rendszeren éjjel indul prédát keresni, néha nagy csapatban, de többnyire csak párjával és sokszor nagy területeket barangol be. Zsákmányát már jó messziről megérzi finom szaglásával. Ovatosan közeledik felé s ha sikerül közelébe jutnia, akkor egy ugrással a nyakában terem s fogaival belekapaszkodva lerántja a földre; ha pedig az állat futással akar tőle menekülni, akkor addig kergeti, míg kifárasztva végre is utól éri s hatalmába ejti. Így ejti meg a lovat, csikót, borjút, tinót, szarvast és az őzet. Nagy károkat tesz a juh-akolban, ha bejuthat. Nemcsak

A F A R K A S.

egyét-kettőt öl meg, hanem sokszor 20 – 25-öt is lemészárol.

Ha nagyobb zsákmányra nem tehet szert, ekkor kisebbekkel is megelégszik. A nyulat is szívesen elkölti, ha megfoghatja, de az egerereket s különféle madarakat, sőt a békát és cserebogarat is megeszi s ha a szükség igen nagy, mohával és fariüggyekkel is beéri.

Télen sokkal nehezebb neki eledelhez jutni, mint nyáron, azért ilyenkor kóborlása közben belátogat a falvakba s a disznót, ludat és kacsát tizedeli meg. Ilyenkor, hogy könnyebben juthas-

sanak eledelhez, összeállnak hatan, tizen, tizenketten egy csapatba s a kiszemelt zsákmányt körülfogják s megejtik és azután közösen lakmároznak.

Az embert a farkasok csak igen nagy éhségökben támadják meg, különben félnek tőle, pedig az emberrel egy farkas is könnyen megbirkózik. A farkas olyan erős, hogy egy őzzel vagy juhhal szájában ügyesen tud szaladni.

Kicsiny korában elfogva és tejen fölnevelve a farkas meglehetősen megszelidül s szabadon járhat a házban; de szelidsége rendszeren csak addig tart, míg

meg
kitör
kell

üldö
szen
kas i
üldö
azon
egy
Mint
nagy
kóbo
gete
és ig
lészö

prém
bélle
van

vitéz
Mih
fia T

meg nem öregszik; mihelyt vénülni kezd, kitör rajta ősi vadsága s ekkor agyon kell ütni, mert különben bajt okoz.

A farkast természetesen mindenütt üldözik, pusztítják az emberek, de egészen kiirtani nem tudják, mert a farkas igen szapora s ha egy helyen nagyon üldözik, elvándorol más vidékre. Van azonban mégis egy ország, melyben többé egyetlen farkas sincs: ez pedig Anglia. Mint a térképen láthatjátok, Anglia egy nagy sziget, ide tehát más országokból kőbor farkasok be nem juthatnak; a szigeten voltakát pedig teljesen kiirtották és így ott többé nem kell félni a legelesző nyájakat.

A farkas téli bundája igen kitünő prém, melylyel főleg az utazó bundákat bélelik. Ez az egy haszna tehát mégis van a gonosz vadállatnak.

A KOLDUS-GYERMEK.

(Képpel a czimlapon.)

SÜVIT a szél, nagy a hideg.
Reszket bennem minden ideg.
Otthon fütetlen a kályha —
Beteg anyám
Csak egy magán
Fekszik a fagyos szobába.
Üldögélek, busan sírván.
Dolgoznék is, hogy ha bírnám.
De kicsiny még kezem s gyenge.
Jó emberek
Oh vessetek
Krajezárt a fázó kezembe!

TALÁLÓS MESE.

Tekintetes, nemes, nemzeti és vitézlő Garabonczai Garabonczás Mihály uram ő kegyelme, midőn fia Tivadar 1 éves volt, a kertjében

egy fát ültetett el; a fücska következő születés-napján hasonlóképen cselekedett s így tovább minden esztendőben. Midőn tehát Tivadar urfi 21 éves lett: édes atyja elment vele a kertbe és megmutatta neki az elültetett fákat. Tivadar urfi, nem csekély bámulatára: 10 (egyenes vonalu) fasort látott, melynek mindegyikében 5 — s összesen mégis csak 21 fa állt.

Mikép voltak e fák elültetve?

A megfejtés határideje a »Kis Lap« ezen számának vételetől számítva: 2 hét.

A helyes megfejtők közül elsőnek kihuzott jutalma:

Greguss Ágost meséi.

AZ AMERIKAI DIÓ.

— A »KIS LAP« földványának megfejtése. —

A »KIS LAP« XIII. köt. 20-ik számában közölt természetrajzi földványra, örömmel mondhatom, számos megfejtés érkezett. Legsikerültebb megfejtést küldött be Róthschnek Jenő, Debreczenből, melyet ime közlök is:

A »KIS LAP« XI I. köt. 20-ik számában közölt természetrajzi földvány megfejtése következő:

A kép az ugynevezett amerikai vagy Paradíó gyümölcstartó tokját és levelét ábrázolja, melynek fajtát »Berthoetia excelsa«-nak hívják. Hazája a forró övi Délamerika, különösen Brazília; fa, mely mindég zöld, igen magasra, egész 100 lábnyira is megnő, levelei nagyok és vastagok, fehér virágai szintén nagyok; a gyümölcsöket tartalmazó tok emberfej nagyságyira nő, és megéréskor felpattanván, belőle széthullanak az apró keményhéjú diók, melyeket újabb időben nagyban árulnak Európában is, és cse-

megül valamint olajkészítésre is használatnak.
Róthschnek Jenő.

Megfejtéseket beküldöttek továbbá (részben hiányosan:) Polatschek Hugó, Csolnoky Viktor, Torossy Oliva, br. Horváth Ilonka és Ferencz, Keresztes Ilona és Gizella, Hertzka Emil, Plavics Zoltán, Teleki Blanka, Burger Irma, Zinsenheim Ilon és Teréz, Szép Vilma, Nánásy Ödön, Fraenkel Mariska és József.

* * *

A »Kis Lap« XIII. köt. 19. és 20-ik számaiban közölt rejtvények megfejtését utólag beküldték még: Eisler Hugó, Steiner Malvin, Kerekes Béla, Kiss Elek, Stauber Róza, Malvin és Mari, Mahrer Berta és Aranka, Veszler Manó, Perl Gizella, Lampl Szidónia, Szegedi Béla, Schmidt Mari, Szalay József, Stauber Róza, Mari és Malvin, Veszler Manó, Mahrer Berta és Aranka.

Kis értesítő.

Derék könyvecske jelent meg mostanában, melyet a legjobb lélekkel ajánlhatok nektek olvasás és szavalás végett.

E könyv: „Greguss Ágost meséi” mely gyöngy rímekben pengő, mint a zene zengő, 72 darab szebbnél-szebb, tanulmányos mesét foglal magában.

A közeledő ünnepekre kedvesebb karácsonyfiát nem is kívánhattok magatoknak; annál is inkább, mert megszerzése a csekély ár által (50 kr.) nagyon meg van könnyítve.

Hogy világosabb fogalmatok legyen a könyvecske tartalma felől, kóstolólul közlöm a következő mesét.

A béres gyerek.

Megszületünk, meg is halunk mi mind,
Csak hogy nem a saját kedvünk szerint:

Kevés van a ki oda születik

A hova kívánsági vezetik;

Még kevesebb ki akkor s úgy hal el

A hogy s mikor vágyának megfelel.

Ambár az a fiú tán,

Ki egy mezőkövesdi pusztán

Béres gyereknek született,

Nem tépelődött e felett.

Világát élte a világba,
Barom s baromfi társaságba;
Esze meg lába, egyaránt,
A pusztán túl sehol se járt.
Főleseperedvén ilyenképen,
Egyszer csak olyan szerencsében
Lett része — hogy? hogy nem? —
(hogy innét

Miskolezra, a vásárba vitték.

No most bezeg lát eleget,

Mind csupa idegeneket,

Ilyen meg olyan alakot,

Falut, hegy-völgyet, patakat,

A mikrül eddig nem tudott.

Hát még, hogy a városba értek!

Még ott van ám csoda tömérdek!

Lát s hall kofák szájaskodását;

Szekér szekérbe akadását;

Sok fényes árut, széjjelteregetve
Sátorba', ponyván, ablakos üvegbe';

És döngés-dongást, és eseté-patét,

És sürgés-forgást mint a méhekét.

E zürzavar be nem fér jó magába,

Bár szeme szája mint a kapu tátva;

S nyög egy nagyot kinjában a gyerek:

» — Juj! hát még itt is vannak emberek! «

Mikép a pusztá egyszerű fiát

Miskolez mint nagyszerűség rezgi át:

Miskolezi embert Pest szédíti meg;

Páris csodákat nyujt a pestinek;

S ki minden földet és vizet bejára,

Döbbenti ég határtalan határa.

A legkisebb kör, melyben fészkelünk,

Egész világgá tágul körülünk,

S bajos megértenünk, hogy más felé még

Vannak nagyobbak, s milliónyifélék.

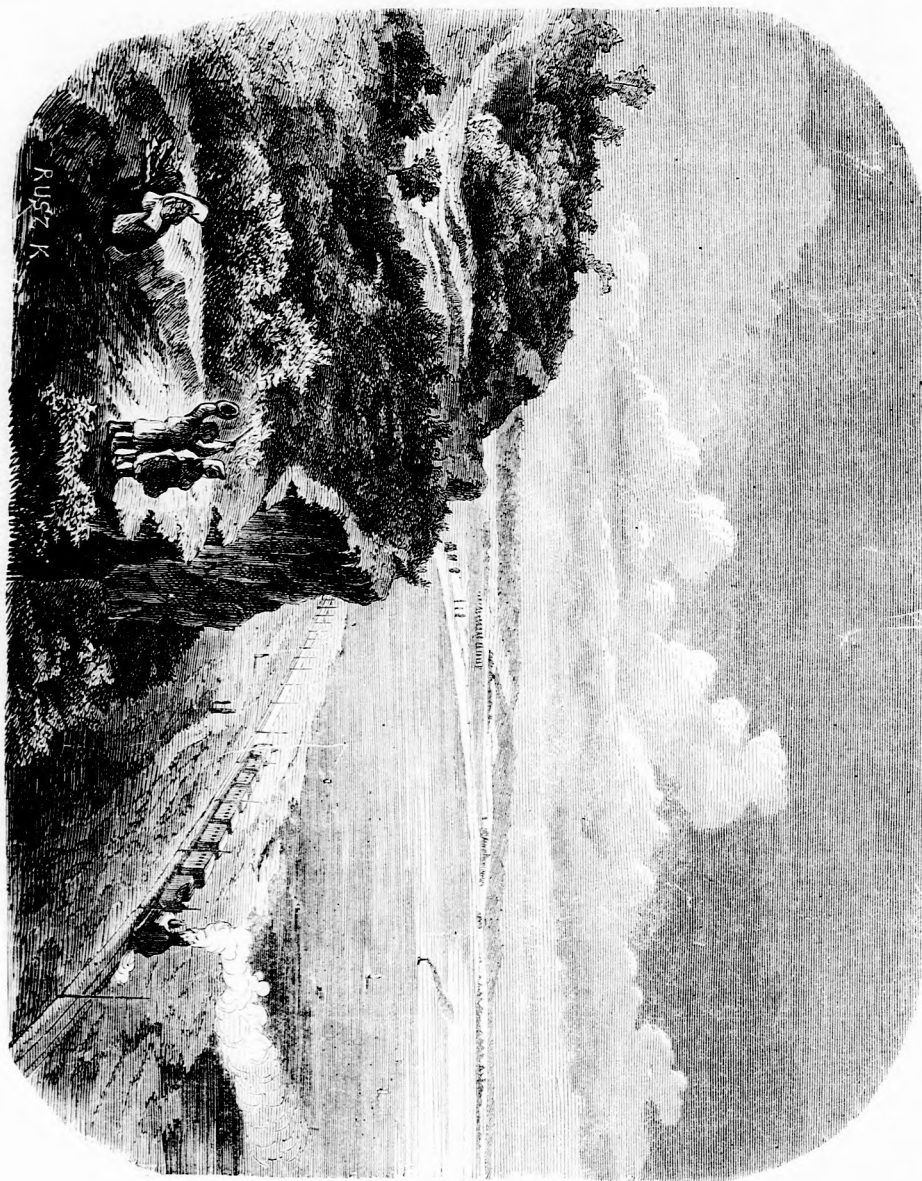
No, ugy-e hogy pompás? A többi még szebb.

FORGÓ BÁCSI POSTÁJA.

Rákosi Dezső, Gutman Hermina. Tehát »quittek« vagyunk. — Buday Emma. Kettejét közlöm. A harmadik hiányos, mert gyöngy megfordítva nem gyöngy, hanem *gyöngy*. — Link Jetka. Nevetek kimaradásának egyszerű oka az, hogy leveletek (vagy levelező lapotok)

nem érkezett kezemhez. Forgó bácsi minden levelet elolvas, mindegyikre felel s egy megfejtőt sem hagy ki, ha nevét kapja. — **B. G.** Csinoska a vers, de a vége oly érzelmet költ a gyermekben, mely a neveléstan ellenére van. Tegyen újabb kísérletet s akkor levele végpontját tán lehet majd igéből hussá változtatni. — **Dorina.** Hol késik a kis madárfészek rajza? — **Krausz Flóra.** Nem szabatos a földadvány, mert az *A* nem szó, hanem betű. — **Winkler Flóra.** Az egyiket besoroztam. — **Fejes Ilka.** A Klíma Rezsőnek adott válaszomra utasítalak. Tépést küldhetsz; a derék török sebesültek részére. A »*Kis Lap*« révén már sok tépés ment ki szenvedő testvéreink számára. — **Ninásy Ödön.** Az egyiknek sorát ejtem. — **Blaha Anna.** Szíves köszöneted s csinos, világos írásod örömemre szolgáltak. Kérésteknek hova előbb eleget fogok tenni. — **Koesárdi Laci.** A svéd gyufa-skatulyákon az a néhány sor svéd és nem angol nyelven van, ami ellen kár volt fogadnod, mert már a józan ész is sugja, hogy a svéd miért éljen angol nyelven? Az fájdalom csak nálunk Magyarországon szokás, hogy édes hazai nyelvünk helyett az árúk terjesztésére a német szót használják s nem is kifelé, hanem bent az országban. — **Szűcs Lajos és András.** Úgyes a szerkezetök, de megfejtésök semmi nehézséggel sem jár. Fogasabbat! — **Toldy Viktória.** Kivánságodnak sajnálatomra nem felelhetek meg; tiltja a szerénység. — **Haller Irma és Hermin.** Az egyiket megrajzoltatom s hova előbb kiadom. — **Gebhardt Mariska.** Az egyikre nézve olvasd el, amit Toldy Viktóriának üzenek; a másik nem fejezi ki világosan azt, amit akar. — **Sarkady Gyuri.** Andor bátyádnak igaza van: mi magyarok nem irunk helyesen midőn Olaszont, Spanyolont, Németont, Oroszont s'bit irunk, mert nekünk Olasz-, Spanyol-, Francia-, Német-, Oroszország, stb. mind nem honunk; nekünk csak egy honunk van s ez Magyarország, Magyarhon, melyet szeressünk teljes lelkünkben. — **Weiner Hugo.** A gondolat csinos, de nincsen úgy kidolgozva, hogy közölni lehetne. Talán földolgozom. — **Goics Amadill.** Mindakettő számtalan változatban fordult már elő a »*Kis Lap*«-ban, úgy hogy már kis pajtásaid meg találnák sokalmi. Igyekezted azonban mind-nkép dicsegetet érdemel. — **Valeria.** A csinos költemény satyrikus vége nem engedi a közlést. — **Boross Endre.** A »*Kis Lap*« »vihar« című versének nincs szerzője, azaz: megnevezve nincs s nem is szokott lenni. Ha szavalni akarod, elég megemlítened a forrást. A beküldött dolgozat önálló közleménynek nem válik be. — **Weinberger Gizella.** Aki a világtörténetből valamit akar tudni, az szépen megkéri papát vagy mamát, hogy vegyen neki világtörténetet. Az

egész históriát mint bármely más tant, a »*Kis Lap*« egészben nem közölheti. Mire való volna akkor a tankönyv és mivé válnék maga a »*Kis Lap*«? Kivételképp igenis, a többivel váltakozva, számos történelmi dolog: rajz és elbeszélés jelent már meg benne. — **Popper Zsiga.** Egyik sem új. — **Meezner Sándor.** A földadvány sikerülten van alkalmazva s meg is fog jelenni. Megérdemled, hogy szép írásodat is megdicsérjem. — **Szkenderovits Erzsike.** Kivánságodnak meg fogok felelni. Nem sokára bemutatom az »országház« rajzát. — **Lasober Irma.** Mi is volt a te multkori kérdésed? Ne sajnáld még egyszer közölni velem. — **Szliebenliszt Anna.** A tépés azóta már utban van a harcozter felé. Isten megáld érte. — **Halasy Samu.** Csak rá kell nézni s már kitalálható. — **Fuchs Róza.** Már hogy gondolsz olyat: általánosan ismert verset közlés végett beküldeni! — **Károlyi Misi.** Az igaz hogy Porzó tárczaleveleit is Forgó bácsi írta, de azért ezen munka nem gyermekek számára van írva. — **Hirschler Ödön.** Részben már megjelentek. De azért neked is eszedbe juthattak. — **Teleki Blanka.** Igen ügyes: már is átadtam a rajzolónak. — **Pöttöndi Margit és Ilon.** Úgy rajzbeli mint elme-élesítő gyakorlatnak, beválik. De közlésre még nem alkalmas. — **Obetko Dezső.** Csak fordulj a kiadó hivatalhoz, mely kivánságodnak meg fog felelni. — **Mandel Paula és Béla.** A rejtvények helyesen vannak megszerkesztve. De a Paula rebusában nincs megmondva: kinek volt nagy a hatalma s birtoka. A Béla ötlete már világosabb s meg is fogom rajzoltatni. — **Rábay Feri.** Irhatod mindakétféleképen; akár így, hogy: Kolosvár, akár pedig csak így hogy Kolosvár. — **Neuman Feri.** Ajánlatodat az ajándék-könyvre nézve köszönöm, de el nem fogadhatom. Egy kis fiúnak nem szabad fölösleges könyvének lennie. A rejtvényeket, ha a »*Kis Lap*« igényeinek megfelelően, szívesen közlöm. Hogy a »czigányhistóriák« megnyerték tetszésedet, annak örvendek. — **Maróthy Erzsike.** A legnagyobb orgona ez idő szerint Genfben van, még pedig csak rövid idő óta. Addig a fribourgi volt a legnagyobb. — **Polatsek Hugó.** A te apró rejtvényeid részint megjelentek már, részint első odanézésre kitalálhatók. Forgó bácsi tehát közlésükkel nem »lephet« meg neved napján, már csak azért sem, mert azzal, amit valaki vár, nem lehet meglepni; meglepetés az, ami váratlanul jó. De azért azt hiszem kellemes névnapi ünneped lesz; kívánom is. — **Mangold Flóra.** Soraid forró gyermeki szeretetről tanuskodnak; de még ez nem képesíti őket a megjelensésre. Ha csinosan leírva jó anyádnak annak idején átnyujtod, czéled szintén el lesz érve.

A BALATON PARTJÁN: (Lásd a 379. lapon.)

Felelős szerkesztő: *Forgó bácsi*. Kiadó-hivatal: Budapest, barátok-tere, 7-ik sz., Athenaeum-épület.
 Budapest 1877. Nyomtatja a kiadó-tulajdonos: Athenaeum irodalmi és nyomdai részv. társulat.
 Megjelen hetenként egyszer, 16 oldalon.